

Strategienota: De Belgische ontwikkelingssamenwerking en de lokale privésector: ondersteuning van een duurzame, menselijke ontwikkeling

INLEIDING

1. ALGEMEEN KADER EN GRENZEN
2. VISIE EN INHERENTE BEGINSELEN
 - 2.1 Visie
 - 2.2 Basisprincipes
 - 2.3 Interventiecriteriën
3. OPERATIONELE PRIORITEITEN
 - 3.1 Pijlers van de strategie
 - 3.2 Versterking van de capaciteit van de overheidsinstellingen
 - 3.3 Toegang tot financiering
 - 3.4 Capaciteitsopbouw van ondernemers
 - 3.5 Steun aan de handel
 - 3.6 Sociale economie
4. SECTORALE PRIORITEITEN
 - 4.1 Landbouw
 - 4.2 Infrastructuur
 - 4.3 Hernieuwbare energie
 - 4.4 Natuurlijke rijkdommen
 - 4.5 Diensten
 - 4.6 Activiteiten waarvoor steun is uitgesloten
5. GEOGRAFISCHE PRIORITEITEN
 - 5.1 Principes
 - 5.2 MOL en fragiele landen
 - 5.3 Middeninkomenslanden
6. MOGELIJKE UITVOERINGSPISTES EN BELANGRIJKSTE ACTOREN
 - 6.1 Coördinatie en synergiën
 - 6.2 Gouvernementeel samenwerkingsverband
 - 6.3 Toegang tot financiering
 - 6.4 Versterking van technische en leidinggevende capaciteiten
 - 6.5 Maatschappelijk verantwoord ondernemen
 - 6.6 DGD: financiering voor ontwikkeling
 - 6.7 Multilaterale samenwerking
7. BEHEER VAN DE STEUN AAN DE ONTWIKKELING VAN DE LOKALE PRIVESECTOR
 - 7.1 Monitoring en evaluatie
 - 7.2 Kennisbeheer
 - 7.3 Beleidscoherentie

Bijlage: Overzicht van de uit te voeren activiteiten

AFKORTINGEN EN LETTERWOORDEN

AFT – Aid for Trade/handelssteun
NGA – Niet-gouvernementele actoren
ODA – Officiële ontwikkelingshulp
BIO - Belgische Investeringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden
BTC –Belgische Technische Coöperatie
DGD – Directie-generaal ontwikkelingssamenwerking en humanitaire hulp (Belgische ontwikkelingssamenwerking)
FAO – Food and Agriculture Organisation (voedsel- en landbouworganisatie)
IFAD - Internationaal fonds voor agrarische ontwikkeling
MICs – Middle Income Countries (middeninkomenslanden)
MKMOs – micro, kleine en middelgrote ondernemingen
OESO: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
ILO - Internationale arbeidsorganisatie
WTO - Wereldhandelsorganisatie
WHO – Wereldgezondheidsorganisatie
NGO – Niet-gouvernementele organisatie
UNO - Organisatie van de Verenigde Naties
MOL – Minst Ontwikkelde Landen
KMO – Kleine en Middelgrote Ondernemingen
PSD – Private Sector Development
UNGA - United Nations General Assembly
MVO – Maatschappelijk verantwoord ondernemen
FOD – Federale overheidsdienst
TDC – Trade for Development Center
ZKO - Zeer kleine ondernemingen

INLEIDING

1. Deze nota bepaalt de algemene strategie van de Belgische ontwikkelingssamenwerking op het vlak van steun aan de privésector in ontwikkelingslanden met het oog op de verwezenlijking van een duurzame, menselijke ontwikkeling. De nota belicht de aspecten « steun voor de ontwikkeling van de privésector » die voorkomen in de nieuwe Wet betreffende de Ontwikkelingssamenwerking van 19 maart 2013 zoals gewijzigd door de Wet van 9 januari 2014. In wezen ligt deze nota in het verlengde van eerdere strategienota's waaronder "Ondernemerschap voor ontwikkeling en tegen armoede"¹.

2. Voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking komt het er nu op aan om haar strategie ter ondersteuning van de privésector in ontwikkelingslanden in termen van doelstellingen, instrumenten en programma's te verduidelijken en te specificeren, maar ook in termen van basisprincipes die gerespecteerd en bevorderd moeten worden.

3. Sinds het begin van de eeuw heeft de bekommernis voor een goede complementariteit tussen privésector en ontwikkelingssamenwerking het onderwerp uitgemaakt van verschillende internationale verklaringen en verbintenissen die België ondertekend heeft, meer bepaald de Agenda voor verandering van de Europese Unie, het Busan proces, de Agenda voor waardig werk van de ILO, de handboeken met goede praktijken van de OESO, enz.

4. De huidige nota heeft de volgende indeling:

- Algemeen kader en grenzen
- Algemene visie en inherente principes
- Sectorale en geografische operationele prioriteiten
- Pistes voor operationalisering en actoren
- Beheer van de steun aan de ontwikkeling van de lokale privésector

1. ALGEMEEN KADER EN GRENZEN

5. De privésector is geen sector in de betekenis van de sectoren gezondheid, onderwijs, enz. De privésector is van nature transversaal en kan betrekking hebben op verschillende sectoren van de ontwikkelingssamenwerking. Het begrip « privésector » verwijst zowel naar kleinschalige uitbaters of zelfstandige producenten als naar bedrijven op nationale, regionale of mondiale schaal, alsook naar stichtingen en privé- of overheidsinstellingen die het bedrijfsleven vertegenwoordigen.

6. De MKMOs vormen de ruggengraat van de privésector. Zij vertegenwoordigen meer dan 90 % van de bestaande bedrijven in de wereld en dragen wezenlijk bij tot economische groei en jobcreatie. Voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking zijn de voornaamste begunstigen de lokale en regionale MKMOs, hun representatieve verenigingen en de overheden die een gunstig effect kunnen hebben op het ondernemingsklimaat.

7. De informele economie is voor het gros van de bevolking vaak de enige manier om aan de armoede te ontsnappen. Steun aan de privésector beoogt ook de over-

gang van informele economische activiteiten naar de formele economie, onder meer om de uitvoering van een universele sociale bescherming mogelijk te maken.

8. De steun aan de ontwikkeling van de privésector is noodzakelijk omdat privéondernemingen een belangrijke bron zijn van inkomsten en werkgelegenheid. De formele privésector levert ook een bijdrage aan het Staatsbudget in de vorm van belastingen en taksen en dat maakt het voor de overheid dan weer mogelijk om haar herverdelende taak te vervullen op het vlak van toegang tot basisdiensten, onderwijs, sociale zekerheid ... De versterking van de capaciteit van lokale overheden op het vlak van interventie en regulering in het ontwikkelingsproces is noodzakelijk opdat de particuliere sector deze bijdrage zou kunnen leveren . De ontwikkeling van ondernemingen vereist immers een gunstig ondernemingskader en -klimaat (context).

9. Steun aan de uitbouw van de privésector moet hooggekwalificeerde en hoogtechnologische productie inhouden, wat absoluut noodzakelijk is om activiteiten op te starten met een hogere toegevoegde waarde. Dit vereist ook een echte toe-eigening en verspreiding van technologische knowhow en ondersteuning van de versterking van de wetenschappelijke en technologische innovatiecapaciteit.

10. Ondernemer zijn vereist tal van vaardigheden (technische vaardigheden, vaardigheden op het gebied van bedrijfsvoering, enz.) en een groot aanpassingsvermogen. Een ondernemer moet dus een aantal basisvaardigheden beheersen en in staat zijn om deze te laten evolueren. Er moet evenwel worden toegegeven dat er, met name in de armste landen, weinig mogelijkheden voorhanden zijn om de ondernemers op te leiden en hun capaciteit te versterken.

11. In heel wat ontwikkelingslanden is de moeilijke toegang tot krediet de grootste hinderpaal voor MKMOs en bedrijven actief in de sociale economie. Dat kan zijn omdat ze geen geloofwaardige projecten aan banken kunnen voorleggen, of omdat het de banken zelf aan de nodige menselijke middelen ontbreekt om de behoeften van de ondernemingen te beoordelen. Voor de toegang tot middelgrote financiering tussen 50.000 en 500.000 € is de drempel zo mogelijk nog hoger.

12. De ontwikkeling van de privésector moet bekeken worden in de veranderende context van de financiering van hulp en ontwikkeling². Als belangrijke actoren moeten de bedrijven hun steentje bijdragen bij de mobilisatie van financiële middelen en technische capaciteit ten behoeve van economische ontwikkeling die rechtvaardig, inclusief en duurzaam is. Het is trouwens interessant te weten dat een toenevend aantal bedrijven, waaronder heel grote bedrijven, beginnen te beseffen dat handelen op sociaal en ecologisch vlak niet alleen verplicht is in naleving van wetten en regelgeving, maar ook een vrijwillige houding van maatschappelijke verantwoordelijkheid moet zijn.

2. VISIE EN INHERENTE BEGINSELEN

2.1 Visie

13. De Wet van 19 maart 2013³ betreffende de Ontwikkelingssamenwerking bepaalt namelijk dat de Belgische Ontwikkelingssamenwerking **duurzame menselijke ontwikkeling als algemene doelstelling** heeft. Daartoe bevordert ze acties die bijdragen tot inclusieve⁴, eerlijke en duurzame economische groei, waarbij voorrang wordt gegeven aan het lokale ondernemerschap, de sociale economie en het

creëren van waardige en duurzame arbeidsplaatsen conform de basisovereenkomsten en de Agenda voor Waardig Werk van ILO.

14. Deze wet besteedt derhalve veel aandacht aan de privésector en bepaalt eveneens de doelstellingen en basisbeginselen die op alle interventies van ontwikkelingssamenwerking van toepassing zijn. De strategie inzake de ondersteuning van de privésector ligt dus in het verlengde van de alomvattende strategie die gebaseerd is op de rechten inzake een duurzame menselijke ontwikkeling en inzake de versterking van de democratie, met inbegrip van goed bestuur⁵. De economische ontwikkeling en de uitbouw van een privésector zijn dan ook geen einddoelen maar wel twee essentiële hefboomen om de materiële en sociale leefomstandigheden te verbeteren van burgers wereldwijd en bij te dragen tot het uitbannen van armoede, uitsluiting en ongelijkheid (art.3 van de wet).

Om haar algemene doelstellingen te bereiken, wil de Belgische ontwikkelingssamenwerking:

1° socio-economische programma's financieren ter verbetering van het investeringsklimaat met de bedoeling de lokale productiecapaciteit in ontwikkelingslanden te versterken;

2° eerlijke en duurzame handel steunen ;

3° de ontwikkeling van de lokale privésector ondersteunen, onder meer door kredietverlening, capaciteitsopbouw van MKMOs, en aandelenparticipatie in lokale bedrijven;

4° hun deelname bevorderen aan de internationale handel in condities die gunstig zijn voor hun ontwikkeling.

Daarnaast wordt naar een maximale samenhang⁶ gestreefd tussen de verschillende domeinen van het Belgische beleid met de ontwikkelingsdoelstellingen voor ogen.

2.2 Basisprincipes

15. De strategie ter ondersteuning van de privésector is in lijn met de beginselen van de Belgische ontwikkelingssamenwerking, zoals bepaald in de wet, het regelgevend kader, de strategienota's en de internationale verbintenissen van de Belgische Staat. In haar beleid ter ondersteuning van de privésector, heeft de Belgische ontwikkelingssamenwerking als prioritaire thema's:

- mensenrechten⁷, inclusief de kinderrechten;
- Waardig en duurzaam werk.

Het beleid omvat ook op een transversale wijze :

- de genderdimensie;
- de bescherming van het milieu en de natuurlijke hulpbronnen , met daarin ook de strijd tegen de klimaatverandering, droogte en de wereldwijde ontbossing overeenkomstig de strategienota "Leefmilieu in de Belgische ontwikkelingssamenwerking";

- het zoeken naar synergiën, complementariteit en coherentie met andere actoren en instrumenten van de Belgische ontwikkelingssamenwerking ;
- de doeltreffendheid van de hulp, waaronder de ontbinding van de hulp.

2.3 Interventiecriteria

16. In haar programma's en interventies voor de rechtstreekse ondersteuning van de privésector zal de Belgische ontwikkelingssamenwerking de volgende interventiecriteria in acht nemen:

- De interventies ter ondersteuning van de privésector moeten additioneel zijn: voor investeringen (door de mobilisatie van andere kapitaalstromen te faciliteren en aldus het risico af te zwakken dat een particuliere investeerder niet alleen zou willen dragen), maar ook op het vlak van duurzaam ontwikkelingsbeleid en de strijd tegen armoede, ongelijkheid en uitsluiting.
- De interventie moet een katalyserende rol hebben, wat betekent dat ze moet toelaten andere partners aan te trekken en de financiële bijdrage zoveel mogelijk te voorzien van de begunstigde zelf.
- De programma's ter ondersteuning van de privésector zullen een duidelijk omschreven en meetbaar ontwikkelingsimpact hebben en zich inschrijven vanuit een visie van groene groei⁸ en sociale, ecologische en economische duurzaamheid.
- De organisaties of ondernemingen die steun van de Belgische samenwerking genieten, moeten de sociale en internationale milieunormen in acht nemen of zich verbinden tot de naleving ervan (basisovereenkomsten van ILO, richtlijnen voor multinationale ondernemingen van OESO, VN richtsnoeren inzake ondernemen en mensenrechten, de Verklaring van Rio).
- Integriteit is het sleutelbeginsel van de bedrijfscultuur van ondernemingen en partnerverenigingen: transparantie, goed bestuur, strijd tegen corruptie en verantwoordingsplicht ten aanzien van burgers en donoren, betaling van lokale belastingen, het niet in beslag nemen van grond of andere natuurlijke hulpbronnen zijn permanente uitdagingen.
- In haar interventies ter ondersteuning van de ontwikkeling van de privésector moet de Belgische ontwikkelingssamenwerking bij voorrang initiatieven identificeren en ondersteunen die waardig werk scheppen, maar ook innovaties, clustervormingen, samenwerkingsverbanden tussen ondernemingen en het wetenschappelijk onderzoek, enz.
- De rol van vrouwen in de economie zal uitdrukkelijker worden erkend en gesteund. Wat de genderproblematiek betreft, privilegieert de Belgische ontwikkelingssamenwerking een transversale benadering (gender mainstreaming), wat een rechtstreekse steun aan vrouwelijke bedrijfsleiders of netwerken van vrouwelijke bedrijfsleiders niet uitsluit. De invoering of inachtneming van de rechten inzake grondeigendom voor vrouwen wordt één van de specifieke aandachtspunten.
- Het principe van de ontbinding van de hulp zoals ingeschreven in de Wet betreffende de Ontwikkelingssamenwerking.

3. OPERATIONELE PRIORITEITEN

3.1 Pijlers van de strategie van de Belgische ontwikkelingssamenwerking

17. De Belgische ontwikkelingssamenwerking steunt de strategieën die bevorderlijk zijn voor het creëren, herstellen, moderniseren, diversifiëren en versterken van de structuren van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen (MKMOs) in de ontwikkelingslanden door via het aanbod van financiële en niet-financiële diensten bij te dragen tot:

- de versterking van de capaciteit van de overheidsinstellingen van deze landen op het vlak van het uitstippelen en uitvoeren van sectorspecifieke strategieën en van strategieën ter bevordering van de bedrijfsactiviteit van de privésector en van een gunstig investeringsklimaat;
- een betere toegang tot kredietverlening voor de lokale MKMOs via het toekennen van kredieten en aandelenparticipatie;
- de versterking van de technische en beheercapaciteit van de MKMOs;
- de bevordering van eerlijke en duurzame handel evenals de deelname aan de internationale handel volgens voorwaarden die een duurzame ontwikkeling van ontwikkelingslanden mogelijk maakt, in lijn met de beginselen van de *Trade and Sustainable Development Principles*;
- de versterking van de productieactiviteiten en diensten van ondernemingen actief in de sociale economie.

3.2 Versterking van de capaciteit van de overheidsinstellingen

18. De Belgische ontwikkelingssamenwerking steunt de versterking van de capaciteit inzake het uitstippelen, uitvoeren en opvolgen van ontwikkelingsstrategieën (op industrieel, sectoraal, financieel,...niveau) van de overheidsinstellingen in ontwikkelingslanden met een bijzondere aandacht voor de structuren van de MKMOs.

19. Er zal steun worden verstrekt aan beleidsmaatregelen die gericht zijn op de verbetering van het investeringsklimaat van de MKMOs (administratieve vereenvoudiging, steun voor de internationalisering, versterking van de mechanismen inzake promotie, begeleiding, financiering ...) en de naleving van de sociale basisrechten. Rechtszekerheid in het bedrijfsleven, ondersteund door een wetgeving en handelsrechtbanken, is een topprioriteit in heel wat landen.

20. De Belgische ontwikkelingssamenwerking steunt de inspanningen die de partnerlanden leveren om interne financiële middelen voor ontwikkeling vrij te maken (herziening van het wet- en regelgevend kader, versterking van de capaciteit van besturen die ter zake bevoegd zijn, bijvoorbeeld in de inning van belastingen en het macro-economisch beheer).

3.3 Toegang tot financiering

21. De Belgische ontwikkelingssamenwerking zal zich blijven inzetten voor de uitbouw van kredietfaciliteiten, meer bepaald door een specifieke steunverlening aan projecten die in kwetsbare landen en de MOL worden opgezet door actoren van de

plattelandseconomie (familiale landbouw, coöperaties ...), en door vrouwen in het bijzonder.

22. Ze zal de « ondernemingsdimensie » van co-ontwikkeling (diaspora en geldtransfers door migranten) versterken.

23. Ze zal een ondersteuning en bijdrage bieden bij de versterking van de capaciteit van het financiële aanbod van de lokale instellingen (banken, leasingmaatschappijen, waarborg- en verzekeringsmaatschappijen ...) voor de financiering van de investeringen van MKMOs en voor het opzetten van projecten in het kader waarvan ondernemingen en nationale en regionale investeringsfondsen in het leven worden geroepen om ondernemingsinitiatieven te financieren, meer bepaald in de landbouwsector en de basisinfrastructuur (energie- en watervoorziening, afvalverwerking, ...).

24. Met de evolutie van de technologie, maar ook de "banking" meer en meer landen, ook de armste, de toegang tot financiering wordt een beetje minder problematisch. Het is echter de kwaliteit en haalbaarheid van ondernemende projecten die moeten worden verbeterd en versterkt.

3.4 Capaciteitsopbouw van ondernemers

25. Het aanbod van financiële diensten moet gepaard gaan met technische bijstand en andere niet-financiële steunmaatregelen ter verbetering van de financiële, sociale en ecologische prestaties van privéondernemingen in ontwikkelingslanden. In dit verband zal de Belgische ontwikkelingssamenwerking steun verlenen aan projecten en programma's ter verbetering van de productie (kwaliteitsnormen, normen inzake voedselveiligheid,...) en ter versterking van de capaciteit inzake de commercialisering van deze ondernemingen op de interne en internationale markten (internationale waardeketen, ...).

26. Deze doelstellingen kunnen ook worden verwezenlijkt door het ondersteunen van de capaciteitsversterking van intermediaire organisaties die MKMOs, bedrijven in de sociale economie en landbouworganisaties in ontwikkelingslanden begeleiden en vertegenwoordigen. In dit verband moet de dialoog met de lokale vakbonden van werknemers en boerenorganisaties zich ook inschrijven in een politiek ter ondersteuning van de ontwikkeling van de privésector.

27. De bekwaamheid van personeel en management hangt ook af van de mate waarin de scholing vaardigheden meegeeft. De ontwikkeling van de privésector is dus ook afhankelijk van de kwaliteit van het onderwijs (inclusief technisch onderwijs en vormingen die een directe voorbereiding zijn op mogelijke jobaanbiedingen). In de partnerlanden van de Belgische gouvernementele samenwerking waar onderwijs één van de interventiedomeinen is, zal de dialoog met de lokale private sector bijgevolg worden voorzien in overeenstemming met de aanpak en prioritaire acties vervat in de strategienota "Onderwijs".

3.5 Steun aan de handel

28. Handelssteun (AFT - Aid for trade) behelst tegelijkertijd een versterking van de capaciteit van ondernemingen en van de technische capaciteit van overheden of pa-

rastatalen, evenals aandacht voor de noden van ontwikkelingslanden, in het bijzonder van de fragiele staten, in het kader van internationale handelsbesprekingen.

29. De gouvernementele samenwerkingsprogramma's zullen extra aandacht besteden aan de uitbouw van diensten en macro-economische instrumenten die bevorderlijk zijn voor de integratie in de regionale en internationale handel in omstandigheden die gunstig zijn voor hun ontwikkeling. Het gaat onder meer over de nationale centra voor de certificering van exportproducten, ondersteuning van het creatief en innovatievermogen in ondernemingen, opleidingen over internationale overheidsopdrachten, enz.

3.6 Sociale economie

30. De Belgische ontwikkelingssamenwerking zal economische initiatieven steunen in het domein van de sociale economie, ook via BIO . Zonder daarbij afbreuk te doen aan lokale tradities is de ondersteuning van de sociale economie vooral nodig in post-conflict gebieden, in landen in een fragiele situatie en in MOL.

4.SECTORALE PRIORITEITEN

31. De Belgische ontwikkelingssamenwerking kan niet op nuttige wijze in alle economische en sociale sectoren aanwezig en actief zijn. Wat de steun aan de privésector betreft, die sowieso alle sectoren bestrijkt, zijn toch een aantal sectorale prioriteiten vastgelegd, met dien verstande dat de afstemming op de politieke prioriteiten van de partnerlanden tot interventies kan leiden in andere sectoren, indien België zich daartoe in staat acht (toerisme is bijvoorbeeld een belangrijke economische troef voor sommige ontwikkelingslanden). Ondersteuning van de privésector moet kunnen steunen op een multisectorale aanpak en bijgevolg kunnen rekenen op een goede coördinatie tussen de lokale autoriteiten en de donoren, bijvoorbeeld via nationale platformen voor 'steun aan de ontwikkeling van de privésector'.

4.1 Landbouw

32. Landbouw is één van de prioritaire sectoren voor de Belgische gouvernementele samenwerking en is in de helft van de 18 partnerlanden van de gouvernementele samenwerking landbouw één van de twee (drie in de landen van Centraal-Afrika) sectoren die in aanmerking komen voor steun.

33. In het kader van armoedebestrijding en het recht op voedsel wordt voorrang gegeven aan duurzame landbouw en steun aan de verschillende economische spelers die op het niveau van de verschillende schakels van de waardeketen een inbreng hebben. Er wordt doorgaans van uitgegaan dat de landbouwsector vier belangrijke schakels telt: (1) levering van materiaal en basislandbouwproducten, (2) productie, (3) verwerking en verpakking en (4) commercialisering. Ondernemers in de landbouw hebben bovendien vaak af te rekenen met financieringsmoeilijkheden en krijgen in een aantal landen, vooral vrouwen, maar moeilijk toegang tot landeigendom. De betrokkenheid van jongeren in de landbouw vormt ook een grote uitdaging.

34. Bij de ondersteuning van de privésector in de landbouw moet rekening worden gehouden met zowel globale verschijnselen zoals klimaatverandering en de impact ervan op de landbouwers, als de noodzaak om een steun in te bouwen voor meer weerbaarheid.

35. Aangezien kleinschalige producenten de helft van de wereldbevolking uitmaken, zullen ze extra aandacht krijgen via steun aan familiale landbouw. Producentenverenigingen en boerenorganisaties, die soms zelfs nog in de informele economie opereren, vormen in dit opzicht de kiem van toekomstige ondernemingen die op onze steun moeten kunnen rekenen.

36. Daartoe kan de integratie van die landbouwgroeperingen in het kader van de sociale economie, in de zin van een uitwisseling van middelen en vaardigheden voor de oprichting van duurzame ondernemingen, een pijler vormen van de productiestructuur en als hefboom dienen voor het creëren van waardig en productief werk in de ontwikkelingslanden.

37. Een aanpak gericht op een inclusieve lokale economische ontwikkeling in de landbouwsector vereist overleg tussen de verschillende lokale spelers : de lokale autoriteiten, de technische en normatieve overheidsdiensten, de boeren en de landbouwoverlegorganisaties en/of de aanverwante ondersteunende structuren alsmede de andere schakels van de waardeketen. De uitbouw van een lokale privé landbouwsector moet op een daadwerkelijk nationaal of regionaal landbouwbeleid kunnen stoelen. Ook in dit verband moet de overheid als regelgever en facilitator (infrastructuur , landrechten , ...) optreden en daarbij door de Belgische ontwikkelingssamenwerking ondersteund worden.

38. Erop toezien dat de beleidscoherentie voor ontwikkeling verzekerd is, om de negatieve impact te vermijden van de globalisering van de economie op het recht op voedsel. De speculatie met landbouwgrondstoffen en landroof veroorzaken of versterken stresssituaties met betrekking tot voedsel en voedingswaarde. De toegang tot nieuwe markten, financieringsbronnen, economische informatie,... zijn daarentegen troeven waarmee de lokale boer voordeel kan halen. De Belgische ontwikkelingssamenwerking zal voorrang blijven geven aan lokale of regionale privéleveranciers, ondermeer voor de aankoop van levensmiddelen voor humanitaire hulpdoeleinden.

4.2 Infrastructuur

39. Bijzondere aandacht zal eveneens gaan naar lokale of regionale ondernemingen die zowel op het platteland als in de steden actief zijn in infrastructuurprojecten die een directe relevantie hebben voor de ontwikkeling van MKMOs, zoals markten, binnenhavens, opslagplaatsen, vervoerinfrastructuur, opslagcentra, enz.

4.3 Energie

40. Op het gebied van basisinfrastructuur zal de Belgische ontwikkelingssamenwerking bedrijfsprojecten steunen die kunnen bijdragen aan de strijd tegen de klimaatverandering, de productie/distributie van hernieuwbare energie en betere energieefficiëntie .

4.4 Natuurlijke rijkdommen

41. In heel wat ontwikkelingslanden zijn natuurlijke rijkdommen en de exploitatie ervan de belangrijkste huidige of toekomstige inkomstenbron en tevens één van de belangrijkste bronnen voor gewapende conflicten. Een strategie ter ondersteuning van de uitbouw van de privésector moet met deze rijkdommen rekening houden en voorrang verlenen aan de ontwikkeling van MKMOs en ondernemingen actief in de lokale sociale economie, niet alleen voor de duurzame exploitatie van deze rijkdommen maar ook voor de verwerking ervan ten voordele van de lokale bevolking.

4.5 Diensten

42. De helft van de Afrikaanse bevolking leeft in grote steden of megasteden en in 2050 zal vermoedelijk 70% van de wereldbevolking⁹ in steden leven. De stedelijke bevolking houdt zich haast niet met productieve landbouw bezig, maar moet wel toegang hebben tot waardig werk in ondernemingen, in het bijzonder dienstverlenende ondernemingen waarvan de missie is basisdiensten te verlenen aan de bevolking; dit zijn voornamelijk banken en financiële diensten, ondernemingen ter ondersteuning van sociale dienstverlening en ondernemingen die gespecialiseerd zijn in informatie- en communicatietechnologie.

4.6 Activiteiten waarvoor steun is uitgesloten

43. In zijn rechtstreekse steun aan de privésector zal de Belgische ontwikkelings-samenwerking erop toezien dat hoe dan ook geen activiteiten ondersteund worden die op de uitsluitingslijst van EDFI (European Development Finance Institutions)¹⁰ staan. In toepassing van het voorzorgsbeginsel wordt ook de steun uitgesloten aan activiteiten die de mensenrechten, met name het recht op voedsel en waardig werk, gendergelijkheid en het milieu kunnen schaden.

5. GEORAFISCHE PRIORITEITEN

5.1 Principes

44. De Belgische gouvernementele samenwerking beperkt haar activiteiten tot 18 partnerlanden; de interventies van de erkende Belgisch NGA's en BIO beperken zich tot 52 landen. De geografische prioriteiten zullen dus van de verschillende bestaande kanalen afhangen. De regionale dimensie van de steun aan de uitbouw van de privésector mag ook niet uit het oog worden verloren.

5.2 MOL en fragiele landen

45. De term « ontwikkelingsland » wordt vaak al te gemakkelijk gebruikt om een grote verscheidenheid aan economische en sociale situaties aan te duiden. Behoeften verschillen, ook binnen eenzelfde land, en het is dan ook noodzakelijk om zich soepel op te stellen en zich aan de lokale prioriteiten en capaciteiten aan te passen.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking is zeer actief in meerdere minst ontwikkelde landen (**MOL**) en in **fragiele landen**. De benadering op het vlak van fragiliteit maakt onderdeel uit van een gedifferentieerde aanpak die de Belgische ontwikkelingssamenwerking ten aanzien van ontwikkelingslanden hanteert. Elke situatie vereist een specifieke respons. Tal van deze MOL of fragiele landen zijn of waren onlangs nog het strijdtoneel van gewapende conflicten. In deze landen zullen andere vormen van hulp vermoedelijk meer prioritair zijn of lijken dan de steun aan de privésector. Toch kan capaciteitsopbouw, die sowieso bijdraagt tot de samenwerking met fragiele landen, ook betrekking hebben op het versterken van de capaciteit van de overheid op het vlak van de creatie van een gunstig ondernemingsklimaat en de ontwikkeling van de organisatiecapaciteiten van de marktdeelnemers. We mogen niet vergeten dat de landen die zich in een kwetsbare situatie bevinden net die landen zijn met een gedereguleerde economie die steunt op kinderarbeid, gebrek aan elke vorm van sociale bijsturing, plundering van natuurlijke rijkdommen, enz. Vooral in die landen moet ook de familiale landbouw worden beschermd of hersteld en moet steun aan vernieuwende initiatieven voor het herstel van de economie, de staat en het sociale weefsel worden verleend. Steun aan bestaande of opkomende private landbouwbedrijven in de sociale economie genieten in deze landen de voorkeur.

5.2 Middeninkomenslanden (MICs)

46. De MICs beschikken in principe over meer financiële en menselijke middelen om hun ontwikkelingsuitdagingen aan te gaan. Toch zijn ook daar de socio-economische, politieke en ecologische noden en de interne ongelijkheden aanzienlijk groot. Zowel geconfronteerd met de concurrentie van lageloonlanden als van de meer geavanceerde economieën ("Middle Income Trap"), ligt de uitdaging voor deze landen in de diversificatie en modernisering van hun productiesystemen. In het kader van een hernieuwde samenwerking met de MICs zal voorrang worden gegeven aan de ontwikkeling van duurzame economische activiteiten (ondernemingsklimaat, partnerschappen tussen verenigingen van de privésector, toegang tot financiering, sociale economie, enz.). De ontwikkeling van partnerschappen op het vlak van technologie en kennisdeling tussen de marktspelers, de Belgische onderzoeksinstituten en die van de MIC partners kan een positieve bijdrage leveren aan de verwezenlijking van deze doelstelling.

Er moeten ook inspanningen geleverd worden om de financiële markten en de financiële integratie in deze landen te versterken. De moeilijkheden die de lokale MKMOs ondervinden in de toegang tot kredieten, blijven een knelpunt die hun ontwikkeling ondermijnen.

6. MOGELIJKE UITVOERINGSPISTES EN BELANGRIJKSTE ACTOREN

6.1 Coördinatie en synergiën

47. In haar strategie voor steun aan de ontwikkeling van de privésector kan de Belgische ontwikkelingssamenwerking een beroep doen op actoren die zich hebben toegelegd op de steun aan de privésector:

- BIO voor de financiering voor risicodragend kapitaal en langlopende leningen;
- de gouvernementele samenwerking voor het ondernemingsklimaat, de versterking van de capaciteit en kennisuitwisseling, de financiering van projecten en programma's;
- enkele actoren die zich specifiek hebben toegelegd op capaciteitsopbouw: in het bijzonder het Trade for Development Center van BTC en de NGO's ... Sommige Belgische NGO's zijn gespecialiseerd in het verstrekken van economische steun, vooral op het vlak van capaciteitsopbouw van verenigingen van producenten en kleinschalige ondernemers.

48. Voor de uitvoering van de strategie ter ondersteuning van de ontwikkeling van de privésector worden geen nieuwe instrumenten in het leven geroepen. Toch zal het nodig zijn om de synergie en de complementariteit met de Gewesten en Gemeenschappen van de Belgische Staat binnen hun eigen bevoegdheden te versterken om aldus te komen tot het gebruik van gezamenlijke programma's van technische bijstand voor MKMOs en ondernemingen in de sociale economie alsook voor de organisaties die hen lokaal vertegenwoordigen.

49. Nieuwe methodes van aanpak moeten worden geanalyseerd of versterkt (gemengd gebruik van giften en leningen, publiek-private samenwerkingsprojecten,...). Deze benaderingen zullen grondig worden onderzocht in termen van hun effectieve bijdrage aan de duurzame, menselijke ontwikkeling van de plaatselijke bevolking.

50. In de ondersteuning van de uitbouw van de privésector verschillen de behoeften en prioriteiten sterk van land tot land. Het is daarom belangrijk voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking om een benadering te volgen die realistisch is en gebaseerd op de economische strategieën van een land, dan een strategie aan te nemen op basis van een groep van landen. De coördinatie van de verschillende Belgische actoren die zich toeleggen op de steun aan de privésector moet dus niet alleen in Brussel worden georganiseerd, maar ook daadwerkelijk worden toegepast in de partnerlanden.

6.2 Gouvernementele samenwerking : DGD, BTC, nieuwe actoren

51. Bij het bepalen van de strategische hoofdlijnen van de gouvernementele samenwerkingsprogramma's, dit voornamelijk maar niet uitsluitend in de MICs, zal de Belgische ontwikkelingssamenwerking in lijn met de prioriteiten van de partnerlanden rekening houden met de behoeften die de lokale privésector heeft met betrekking tot de verbetering van het ondernemings- en investeringsklimaat. Dit zal vooral het geval zijn wanneer kleinschalige infrastructuur en landbouw als prioritaire sectoren zijn aangemerkt in het kader van de gouvernementele samenwerking.

52. De gouvernementele samenwerking zal beleidsacties ondersteunen die de capaciteit willen versterken van overheidsdiensten belast met de omkadering, financiering en promotie van lokale MKMOs. Het is de taak van de DGD haar oor te luisster te leggen bij de partnerlanden en deze nieuwe vormen van samenwerkingsverbanden te identificeren die rechtstreeks kunnen bijdragen tot de ontwikkeling van een duurzame en billijke privésector.

53. De gouvernementele samenwerking kan ruimschoots bijdragen tot de capaciteitsopbouw op technisch, financieel en commercieel vlak van ondernemersorganisaties, en ook van landbouwers voor wie de gouvernementele samenwerking zal kunnen rekening houden met de vier fasen van de keten - inputs, productie, verwerking en commercialisering.

54. De inzet van middelen voor onderzoek en expertise van de bilaterale samenwerking voor de ontwikkeling van de lokale privésector zal geïntensifieerd worden. De multisectorale fondsen in middeninkomenslanden zullen ook geactiveerd worden om deze te versterken.

6.3 BIO : Ondernemingen en toegang tot financiering

55. De Belgische Investeringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden (BIO) heeft als opdracht te zorgen voor de uitbouw van een sterke privésector in ontwikkelingslanden en opkomende landen, zodat die landen toegang kunnen krijgen tot groei en duurzame ontwikkeling. Op initiatief van de minister van Ontwikkelingssamenwerking werd een volledige hervorming van BIO opgestart. De nieuwe Wet van 20 januari 2014 betreffende BIO, gepubliceerd op 13 februari 2014, streeft naar de versterking na van de ontwikkelingsrelevantie van financieringen die BIO verstrekt en wil BIO in het Belgische federale samenwerkingsmechanisme integreren om zo een grotere complementariteit met vooral BTC te waarborgen. De nieuwe Wet en het eerste beheerscontract tussen BIO en de Belgische Staat bepaalt in detail de doelstellingen, de procedures (inclusief de rol van de ambassades en de bevoegde Belgische federale vertegenwoordiging) en de verplichtingen van BIO.

56. De hoofdlijnen van de hervorming van BIO zijn: prioriteit verlenen aan MKMOs uit de landbouwsector, energie- en klimaatprojecten en basisvoorzieningsprojecten zoals watervoorziening, onderwijs, huisvesting, gezondheid en financiële diensten alsook ondernemingen in de sector van de sociale economie. Het actieveld van BIO zal ook worden verruimd tot de landen met middelhoge inkomens (UMICs).

57. De interventies van BIO moeten voldoen aan hoge ecologische en ethische normen. Het is BIO dan ook verboden te investeren in staten waar geen of weinig belastingen worden geheven en in niet-coöperatieve offshore jurisdicties.

6.4 TDC, DGD : Versterking van technische en beheercapaciteiten

58. In aanvulling op de middelen van het expertisefonds van BIO en bepaalde aspecten van de gouvernementele samenwerking beschikt de Belgische ontwikkelingssamenwerking met het TDC van BTC over een specifiek programma voor de capaciteitsversterking van MKMOs of de organisaties die hen vertegenwoordigen. TDC heeft als opdracht de financiële en technische noden te identificeren van organisaties van kleine producenten (coöperatieven, verenigingen, ondernemingen) die projecten inzake eerlijke en duurzame handel opzetten, en daaraan tegemoet te komen. De ondersteunende rol die het bij de voorbereiding van projecten van BTC kan vervullen, zal worden versterkt. TDC zal verder als Belgisch kenniscentrum inzake eerlijke handel blijven fungeren.

59. Met de budgetlijn 'Ondernemen voor ontwikkeling' beschikt de Belgische ontwikkelingssamenwerking over een instrument voor het identificeren en financieren

van vernieuwende initiatieven van capaciteitsopbouw voor MKMO uit partnerlanden en hun intermediaire verenigingen. Deze initiatieven zijn gericht op samenwerking tussen verenigingen van ondernemers en producenten van de partnerlanden en soortgelijke verenigingen al actief in de particuliere sector in België of in Europa.

6.5 DGD en ondernemingen: maatschappelijk verantwoord ondernemen

60. Het bevorderen van maatschappelijk verantwoord ondernemen maakt zowel deel uit van een benadering op microniveau ten aanzien van de ondernemers die in contact staan met de Belgische ontwikkelingssamenwerking als op macroniveau via voorlichting en responsabilisering van de publieke autoriteiten. Maatschappelijk verantwoord ondernemen moet ook een beoordelingscriterium zijn bij de selectie van elke toeleverancier door de particuliere of overheidsorganen van de Belgische ontwikkelingssamenwerking, zowel in België als op het terrein.

61. Het is absoluut noodzakelijk dat de bedrijfswereld en deze van ontwikkelings-samenwerking meer rechtstreeks met elkaar contact hebben; er zijn voldoende fora voorhanden waarin de Belgische ontwikkelingssamenwerking meer op de voorgrond zou moeten treden, zij het op wereldniveau bijvoorbeeld via de United Nations Global Compact of in België via platformen zoals Kauri of Ondernemers voor ondernemers.

6.6 DGD: financiering voor ontwikkeling

62. In de internationale fora (Europese Unie, OESO, VN, ...) staan vaak alternatieve strategieën voor de ontwikkelingsfinanciering op de agenda. DGD en haar attachés Internationale Samenwerking zullen een actieve bijdrage leveren aan uitwisselingen en reflecties met betrekking tot:

- Financiering voor ontwikkeling (opvolging van *Busan* – wereldwijd partnerschap voor de doeltreffendheid van de hulp) en meer bepaald *blending*.
- Transparantie (*International Aid Transparency Initiative*) en de illegale kapitaalstromen (corruptie / VN-Verdrag tegen corruptie-UNCAC, illegale handel en belastingontduiking - *Financial Transparency Coalition*).
- Coherentie van het ontwikkelingsbeleid (OESO en Europese Unie) .

63. Voor de thema's rond de privésector zal DGD dossierkennis opbouwen, samen met en voor de Belgische vertegenwoordigers te verdedigen standpunten uitwerken op basis van de visie en principes van de Belgische ontwikkelingssamenwerking op het gebied van ondersteuning van de lokale private sector en zowel intern alsook bij haar meest nauwe partners toezien op het delen van kennis. Op dat vlak zal de samenwerking met de FOD Financiën versterkt worden.

6.7 Multilaterale samenwerking

64. België heeft het principe aanvaard van een full core financiering van de internationale ontwikkelingsorganisaties. Dat betekent dat het niet meer mogelijk is specifieke programma's van deze organisaties rechtstreeks te financieren. Het is wel zo dat de Belgische ontwikkelingssamenwerking programma's inzake gedelegeerde samenwerking kan identificeren die via steun aan de privésector rechtstreeks een positief effect hebben op een inclusieve en duurzame groei.

65. In de dialogen met deze organisaties en meer bepaald met de organisaties gespecialiseerd in landbouw (FAO, IFAD, WFP, CGIAR) en de Wereldbank zal de Belgische ontwikkelingssamenwerking bij monde van de officiële vertegenwoordigers van België de visie en de basisprincipes evenals de sectorale prioriteiten verdedigen zoals bepaald door deze nota, onder meer de steun aan kleine lokale ondernemingen, familiale landbouw en meer in het bijzonder de kleine producenten, waardig werk en goed bestuur.

66. De Europese Commissie bereidt een herziening voor van haar strategie inzake steun aan de privésector. Via ad-hoc comités zal de Belgische ontwikkelingssamenwerking aan dit denkproces deelnemen wat zeker zal toelaten synergiën te verwezenlijken en de objectieven en principes van de Belgische ontwikkelingssamenwerking te doen doorwegen.

7. BEHEER VAN DE STEUN AAN DE ONTWIKKELING VAN DE PRIVESECTOR

7.1 Monitoring en evaluatie

67. De steun aan de ontwikkeling van de lokale privésector moet absoluut gepaard gaan met een benadering die gericht is op ontwikkelingsresultaten.

68. DGD heeft dan ook de taak, vaak op basis van bestaande werkzaamheden¹¹ en middels een verduidelijking en naleving van de vereisten inzake rapportage van de verschillende ondersteunde partners, monitoringinstrumenten te ontwikkelen die toelaten :

- de resultaten van ondernomen acties te meten /analyseren
- de follow-up en evaluaties te voorzien
- de effecten en impact op het vlak van ontwikkeling van gevoerde of ondersteunde acties te meten/analyseren
- de evaluatie van de risico's te voorzien.

69. Steun aan de privésector betekent evenwel de uitdaging aangaan om twee elementen te combineren: enerzijds besluitvaardigheid en een zeker risicogedrag, twee attitudes die in de bedrijfswereld onontbeerlijk zijn, en anderzijds het organiseren van monitoring en evaluatie op korte en middellange termijn, twee vereisten die onontbeerlijk zijn in het kader van ontwikkelingssamenwerking, rekening houdend met de beginselen van de doeltreffendheid van de hulp en de verantwoordingsplicht.

7.2 Kennisbeheer

70. Het is de taak van DGD om intern maar ook in de communicatie naar het grote publiek werk te maken van een uitwisseling van ervaringen, kennis en ideeën over de steun aan de ontwikkeling van de privésector en de betrokkenheid van de privésector in de ontwikkelingsinspanningen.

7.3 Coherentie van het ontwikkelingsbeleid

71. DGD zal het principe van beleidscoherentie toepassen zoals aangegeven in de Wet betreffende de Ontwikkelingssamenwerking. Deze samenhang is vooral nodig

in de Belgische beleidskeuzes en de praktische uitvoering ervan die hoe dan ook een impact hebben op de duurzame ontwikkeling van ontwikkelingslanden.

72. Om de samenhang van het beleid voor ontwikkelingsdoeleinden makkelijker tot stand te brengen, zal DGD een zeer operationeel platform Ondernemen voor ontwikkeling oprichten en beheren. De toegang tot het platform zal voorbehouden zijn aan een beperkt aantal Belgische publieke en particuliere organisaties die vanwege de aard van hun opdracht al dan niet rechtstreeks betrokken zijn bij de ontwikkeling van de lokale privésector (BIO , BTC Finexpo , Credendo/Delcredere en Gewesten en Gemeenschappen , FOD Financiën , TDC van BTC,...). De adviesraden van DGD en de platformen van bevoegde NGO's zullen eveneens worden uitgenodigd. Indien de privésector dit wenst, zal zij ook vertegenwoordigd worden door de kamers van koophandel gespecialiseerd in de relaties met de ontwikkelingslanden en door vertegenwoordigers van vakbonden.

BIJLAGE. OVERZICHT VAN DOOR DE DGD TE PLANNEN ACTIES

DGD – Kennisbeheer

- Algemene verspreiding van de strategienota na de goedkeuring ervan
- Standpuntbepaling met betrekking tot blending
- Standpuntbepaling met betrekking tot de illegale financiële stromen
- Expertiseopbouw met betrekking tot handel en handelssteun
- Expertiseopbouw in *resilience* en de ondersteuning van de lokale privésector in de landbouw
- Mobilisatie van Belgische en/of DGD expertise in sociale economie

Gouvernementele samenwerking

- Opname van de noden van de privésector van de ontwikkelingslanden in de strategieën
- Versterking van de capaciteit van de overheidsinstellingen inzake de mobilisatie van interne financiële middelen voor ontwikkelingsdoeleinden
- Nieuwe operationele partners identificeren voor de rechtstreekse en onrechtstreekse ondersteuning van de privésector, met inbegrip van het ondernemingsklimaat in de landbouw
- In de landbouw rekening houden met de vier belangrijke schakels van de waardeketen evenals de noden en de capaciteit inzake toegang tot financiering in het licht van de ' Strategienota voor de sector van Landbouw en Voedselzekerheid' en het bijhorend analyserooster.
- De organisaties die de privésector mee kunnen ondersteunen met elkaar doen concurreren
- Overzicht opmaken van studies en nuttige expertise voor de ontwikkeling van de lokale privésector door middel van ad hoc-fondsen van de gouvernementele samenwerking.
- In overleg met de posten een mini-vademecum uitwerken voor een betere integratie en rekenschap van de behoeften van de lokale privésector.

BIO

- Uitvoering van de nieuwe wet van 20 januari 2014 gepubliceerd op 13 februari 2014
- Nieuw beheerscontract
- Functionele integratie van BIO in de ontwikkelingssamenwerking

BTC

- Uitvoering van de nieuwe overeenkomst van TDC vanaf 1 januari 2014
- Uitbreiding van het werkterrein en betere integratie in BTC
- Samen met DGD een expertise opbouwen op het vlak van handelssteun

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

- DGD: opvolging en deelname aan de werkzaamheden van het Global Compact, van platformen tussen de NGO- en bedrijfs wereld zoals Ondernemers voor Ondernemers en Kauri, van de Europese Commissie

DGD/ Basisallocatie 'Ondernemen voor ontwikkeling':

- Aanmoedigen van de capaciteitsversterking van MKMOs, bedrijven uit de lokale sociale economie en ondernemersverenigingen via ondersteuningsprogramma's met MKMOs, ondernemingen in de sociale economie, alsook verenigingen van Belgische ondernemers - Opstellen van selectiecriteria voor projecten
- Bevorderen van operationele complementariteit en synergie met Gewesten en Gemeenschappen van de Belgische federale Staat in de versterking van de technische, commerciële en managementcapaciteiten van MKMOs en bedrijven uit de sociale economie in ontwikkelingslanden.

Multilaterale en Europese samenwerking

- Pleiten voor een grotere erkenning van de rol van de lokale privésector
- Ondersteuning van processen voor de versterking van MKMOs en bedrijven uit de lokale sociale economie
- Bevordering van waarden inherent aan de Belgische ontwikkelingssamenwerking inzake steun aan de privésector in ontwikkelingslanden
- Actieve deelname in het Europees denkproces over een nieuwe strategie inzake steun aan de uitbouw van de privésector.

DGD : NGO's

- Uitwisseling van ervaringen en overleg

DGD /Beheer van de hulp

- Voorzien in een monitoringinstrument voor een resultaatgerichte aanpak (meting, evaluatie, analyse)
- Toezien op coördinatie en coherentie van de Belgische beleidsmaatregelen via een nog op te richten operationeel platform "private sector".

¹ Nota's «Sociale Economie», «Aid for Trade», «Landbouw en voedselzekerheid» met inbegrip van het analyserooster voor interventies dat in 2013 werd uitgewerkt, «De Belgische ontwikkelingssamenwerking in middeninkomenslanden», «Fragiele situaties» http://diplomatie.belgium.be/nl/Beleid/Ontwikkelingssamenwerking/publicatie_en_documentatie/beleidsdocumenten/

² De armste landen (landen met een laag inkomen) zijn nog steeds voor 25% aangewezen op internationale overheidsfinanciering (voornamelijk officiële ontwikkelingshulp) en voor 47% op privéfinanciering (waarvan 28 % uit lokale privéfinanciering en 19% uit privéfinanciering uit het buitenland, voornamelijk buitenlandse investeringen en geldtransfers van migranten. In de middeninkomenslanden (MICs) is ODA nog slechts goed voor 1% van de financiële middelen en is 51% afkomstig van de privésector (38% van lokale privéfinanciering en 13 % van buitenlandse privéfinanciering).

Beyond 2015 : towards a comprehensive and integrated approach to financing poverty eradication and sustainable development, Communication frame the European Commission, Brussels, 16 juillet 2013, COM(2013) 531 final.

³ http://diplomatie.belgium.be/nl/binaries/Wet_Belgische_Ontwikkelingssamenwerking_19%20maart_2013_tcm314-221450.pdf

De wet van 19 maart werd gewijzigd met de wet van 9 januari 2014 die op 30 januari 2014 gepubliceerd werd.

⁴ Inclusieve groei betekent dat de meest kwetsbare bevolkingsgroepen voordeel halen uit de gunstige effecten van de groei, maar er ook actief en positief aan bijdragen. Inclusieve groei streeft op de lange termijn naar de creatie van productieve en waardige werkgelegenheid eerder dan een loutere herverdeling van de welvaart ten gunste van de meest achtergestelde bevolkingsgroepen.

⁵ In de Wet betreffende de Ontwikkelingssamenwerking staat goed bestuur beschreven als het bestuur dat de optimalisering beoogt van het beheer van de institutionele capaciteiten, de besluitvormingsprocessen van de overheden en het beheer van het overheidsgeld, met respect voor de democratie, de rechtsstaat alsmede de mensenrechten en de fundamentele vrijheden.

⁶ “Samenhang van de beleidsdomeinen ten gunste van de ontwikkelingsdoelstellingen”: een proces dat ervoor moeten zorgen dat de doelstellingen en resultaten van het ontwikkelingsbeleid van een regering niet worden ondermijnd door andere beleidskeuzes van de regering die een impact hebben op ontwikkelingslanden, en dat die andere beleidskeuzes, waar mogelijk, de ontwikkelingsdoelstellingen ondersteunen.

⁷ “Mensenrechten”: universele en onvervreembare rechten die ingesteld werden met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens aangenomen door de Algemene Vergadering van de VN (AVVN) op 10 december 1948, het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten aangenomen door de AVVN op 16 december 1966, het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten aangenomen door de AVVN op 19 december 1966, de Verklaring inzake het recht op ontwikkeling aangenomen door de AVVN op 4 december 1986 alsook de verklaring en het actieprogramma van Wenen aangenomen door de Wereldconferentie over de rechten van de mens op 25 juni 1993.

⁸ Een beleid op basis van groene groei betekent dat een bevordering van de economische groei en ontwikkeling beoogd wordt en tegelijkertijd ook erop wordt toegezien dat de natuurlijke activa op ecologisch vlak de middelen en diensten waarop onze welzijn gebaseerd is, blijvend kunnen verder verstrekken. (...) Groene groei wordt niet geacht duurzame ontwikkeling te vervangen, maar moet als een onderdeel ervan beschouwd worden " (OESO, Towards Green Growth, mei 2011).

⁹ Bron, FAO, WHO, met name

¹⁰ <http://www.swedfund.se/wp-content/uploads/2013/02/EDFI-Exclusion-List.pdf>

¹¹ Cf. met name de werkzaamheden van DCED <http://www.enterprise-development.org/>